

Spis 6 As 42/2007 byl spojen se spisem číslo 6 As 43/2007 a pod touto spisovou značkou bylo rozhodnuto takto:

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci žalobkyně: **FTV Prima, spol. s r. o.**, se sídlem Na Žertvách 24/132, Praha 8, zastoupené Mgr. Ludmilou Kutějovou, advokátkou, se sídlem Sokolovská 49/5, Praha 8, proti žalované: **Rada pro rozhlasové a televizní vysílání**, se sídlem Škrétova 44/6, Praha 2, zastoupené JUDr. Simonou Macáškovou, advokátkou, se sídlem Přechodní 1600/11, Praha 4, v řízení o žalobách proti rozhodnutí žalované 1) ze dne 7. 12. 2005, sp. zn. Rpo/144/05, č. j. 5469/06, 2) ze dne 7. 12. 2005, sp. zn. Rpo/143/05, č. j. 5468/06, a 3) ze dne 7. 12. 2005, sp. zn. Rpo/142/05, č. j. 5470/06, o kasačních stížnostech žalované proti rozsudkům Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2007, 1) č. j. 8 Ca 298/2006 - 60, 2) č. j. 8 Ca 301/2006 - 58 a 3) č. j. 8 Ca 300/2006 - 59,

t a k t o :

- I.** Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 6 As 43/2007, sp. zn. 6 As 42/2007, sp. zn. 6 As 45/2007 **se spojují** ke společnému projednání. Věc **bude** nadále vedena pod sp. zn. 6 As 43/2007.
- II.** Rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2007, 1) č. j. 8 Ca 298/2006 - 60, 2) č. j. 8 Ca 301/2006 - 58 a 3) č. j. 8 Ca 300/2006 - 59 **se ruší** a tyto věci **se vracejí** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaná Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále též jen „Rada“, popř. „stěžovatelka“) podala kasační stížnosti proti třem rozhodnutím Městského soudu v Praze

vyhlášeným v tentýž den, kterými tento soud přezkoumával rozhodnutí Rady, kterými byly uloženy pokuty za naplnění skutkové podstaty deliktu podle § 60 odst. 3 písm. d) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon o vysílání“) – zařazení do vysílání pořadu, který by mohl ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých. Sankce byly uloženy za vysílání pořadu ze série VyVolení dne 10. října 2005 v 19.50 hodin, dne 8. října ve 21.10 hodin a dne 1. října 2005 v 19.50 hodin, přičemž obsah pořadů ve všech těchto případech byl obdobný – vulgární hrubá komunikace, nevhodná prezentace sexuální tematiky, jednání v opilosti snižující lidskou důstojnost, kouření.

Nejvyšší správní soud rozhodl o společném projednání těchto kasačních stížností veden zásadou procení ekonomie, neboť skutkově se v projednávaných věcech jedná o obdobné pořady vysílané v rozmezí deseti dnů, přičemž posouzena má být jediná právní otázka.

Městský soud rozhodnutí stěžovatelky přezkoumával na základě žaloby podané žalobkyní; jednou z uplatněných žalobních námitek byla námitka týkající se nedostatečných skutkových zjištění ve vztahu k vysílaným pořadům. Žalobkyně měla za to, že hodnocení potenciálního vlivu událostí a dějů, které se odehrály v pořadu série VyVolení vysílaném 1., 8. a 10. října 2005 na fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých, může učinit pouze odborník - znalec.

Jednalo se o následující části pořadu VyVolení:
dne 10. října 2005 v 19.50 hodin:

- Dva z vyvolených obdrželi dárek – E. erotický časopis, R. vibrátor „Červený drak“ (dárky nejsou v záběrech detailně zvýrazněny).
- Na terase sedící W., R., V. a M. přijímají do své společnosti E.; přijetí mezi tuto čtveřici, kterou nazývá „úchylná čtyřka“, podmíní V. splněním úkolu. Přináší megafon, jehož prostřednictvím sděluje, kdo je členem „úchylné čtyřky“ – že je to striptérka, deviant, panna a buzerant. E. se hlásí jako perverzní úchyl. Přes megafon předvádějí erotické vzdychání, jeden po druhém. Poté si E. lehá na stůl, musí si sundat kalhoty a na holý zadek mu plácají zvonem.
- Záběry infrakamerou z ložnice – kde pod vedením E. rozebírají, nakolik bylo příjemné líbání V. s Ro. E. se následně vptává J., jak probíhá líbání u homosexuálů, detailně vyzvídá praktiky. Mezitím si R. o lehne mezi J. a M. a ti se na něj z legrace vrhají.
- V průběhu pořadu byla prezentována nadměrná verbální agresivita (W.) – kromě standardních „vole“ zaznívají výrazy jako „prdel, hovada, drastické svině.“
- V pořadu bylo prezentováno sexuálně promiskuitní jednání Mo. střídavě se S. a Ro. V úvodním rozhovoru s T. P. potvrdil S., že Mo. sice „má rád“, ale „nemiluje“, i že „všechno je přece hra“ – čímž dal jasně najevo, že jeho intenzivní sexuální zájem o Mo. (projevující se v předchozích týdnech i řadou více méně prezentovaných sexuálních aktivit včetně koitu) byla také jenom příjemná hra. Moderátorka se k tomu nijak nevyjadřuje z hlediska hodnotícího, jistou distanc dává najevo jen velmi nepřímou jednou otázkou, zda se dokáže „lusknutím prstu osvobodit od emocí, které ona by prožívala velmi dlouho.“

dne 8. října 2005 v 21.10 hodin:

- Rekapitulace z předchozího dne, kdy vyvolení plní úkol - hru na F. Castra. V rámci hry se stylizují do rolí komunistů a disidentů a občas je použit vulgární výraz, např. *prdel, aby ses neposral, komunisté zasraní.*

- Po splnění úkolu následuje kubánská párty – tančí, popíjejí alkohol a s narůstající hladinou alkoholu v krvi se uvolňuje atmosféra. V. se vrhá na Ro., kterého chce násilím líbat, Ro. s M. se po sobě válí ve sprše (s erotickým podtextem) způsobem vyvolávajícím představu sexuálního poměru. W. láká k políbení Ro.
- V závěru pořadu, kdy se loučí vyřazený s Mo., jsou vysílány erotické scény s Mo. jako hlavní protagonistkou.
- V pořadu zaznívají vulgární výrazy jako – *vychcanej, hajzl, křivák*.
- Někteří soutěžící prakticky stále kouří.

dne 1. října 2005 v 19.50 hodin:

- Nadměrná verbální agresivita (zejména V.), zaznívají výrazy jako *kunva, do hajzlu, blbě, vychcanej, kokotiny, ty kurvy musím dostat odsad' pryč*.
- Sexuálně promiskuitní chování Mo. střídavě se S. a Ro.
- Kouření.

Stěžovatelka hodnotila tyto části pořadu jako pro děti nevhodnou prezentaci vulgární hrubé komunikace, sexuální tematiky, kouření. Možné ohrožení spočívá podle stěžovatelky mimo jiné v tom, že děti nemají v pořadu zprostředkovanou žádnou možnost úvahy zaměřené na pochopení chování soutěžících a jeho nevhodnost právě ve vztahu k dětem. Podle stěžovatelky si děti osvojují vnější svět především nápodobou. Pro nápodobu mají mimořádný význam osobnostní vzory a modely jednání. Vzory mohou být nepochybně zprostředkovány i mediálně. Vliv mediálních prezentací bude záviset na osobnosti dítěte.

Možné ohrožení pak stěžovatelka definovala jako možnou odchylku z normálního, běžného, průměrného vývoje jedince v důsledku shlédnutí pořadu v televizním vysílání, ke které ale fakticky nemusí dojít (může jí být včasným zásahem, např. dalších osob zabráněno). Ohrožením mravního vývoje pak podle stěžovatelky je vše, co jednak podlamuje schopnost mravního rozhodování, jednak brání vývoji mravního života dosáhnout zralé fáze autonomní mravnosti založené na funkci citlivé svědomí.

Z posudku dětské psycholožky J. P. stěžovatelka zjistila, pokud jde o komunikační agresivitu, že je rozdíl mezi tím, co děti slyší ve svém okolí, a tím, co se na děti hrne z obrazovky. Prezentace skrze obrazovku dodává všemu vyšší míru legitimacy, vzorovosti.

Podkladem pro rozhodnutí stěžovatelky byla následující odborná vyjádření:

Pedagogická sekce Etického Fóra ČR ve vyjádření z 24. 9. 2005 uvedla, že název reality show navozuje pocit, že jsou divákovi předkládány obrazy reálného života. Ve skutečnosti podávají pokřivený obraz skutečnosti. Obraz vydá za tisíce slov a tyto obrazy přitahují svou podbízivou jednoduchostí. Před děti a mládež hledající reálné vzory skutečného života předkládají vzory, které nejsou svázány žádnými „zbytečnými“ pravidly. Hrubost a agrese jsou povoleny, nadměrná konzumace alkoholu, časté hovory o sexu, narážky téměř s rysy obscennosti. Nalezení identity je nezbytnou součástí dospívání, chování zbavené identity s sebou nese stav podobný sociální hypnóze, lhostejnosti, ztrátu schopnosti žít svůj vlastní život. Tyto faktory vytváří podmínky pro vznik rizikového chování jako např. agrese, rizikové sexuální chování.

V rámcovém posudku z 20. 9. 2005 k tzv. „reality show“ PhDr. J. R., PhD., mimo jiné uvedl, že děti mají sklon vnímat televizní hrdiny jako vzory k napodobování, přičemž přebírají nejen „vzorce chování“ (hrubost, vulgárnost ...), ale také hodnotové pozadí chování. Tedy nejde pouze o osvojování pokleslého chování, ale implicitního pojetí světa. Poukazuje rovněž na

prokázanou skutečnost, že děti mají sklon považovat televizní program za skutečnost obzvláště tehdy, když se jako realita předkládá (proběhly výzkumy u dětí mladšího školního věku u vnímání reklamy). Zamčené cíle a motivy v pozadí (touha po slávě, penězích, exhibici) vytvářejí iluzi, že „o to ve skutečnosti nakonec jde každému“. Toto poselství hodnotí PhDr. R. jako vražedné.

PhDr. Mgr. J. K., PhD., ve svých vyjádřeních z 5. 10. a 20. 10. 2005 („Posouzení nebezpečnosti reality show /VV, BB/ pro děti do 15 let“) uvedl, že adolescent se učí stát sám v komplikovaném světě hodnot dospělých. Zkouší různé taktiky, pózy, manipulace, metody a hledá, co se vyplácí. Do období puberty obecně usilujeme, aby děti zvnitřnily hodnotový systém. Jestliže je určitá scéna škodlivá v realitě a dítěti by neprospívalo, aby bylo jejím svědkem v realitě, pak televizní přenos nemůže udělat z této scény podívanou, která by dítěti prospívala. Dr. K. staví tuto zásadu jako orientační kritérium pro posouzení vhodnosti televizních programů pro děti. Zdůrazňuje, že nejde jen o to, zda děti uvidí obnažené prso R. či zadek E., ale celkově sexualizované chování, které dětem není vlastní a které by měly poznávat samy a vlastním tempem. Děti by měly mít vypěstované vědomí, že slušná mluva je důležitá dovednost pro život, že musejí umět komunikovat na úrovni, která jim získá respekt v životě. Ani vypívávání neskryje primitivismus vyjadřování a celkovou pokleslost komunikace. Pořady trpí absencí hodnotového a morálního hlediska, většina úkolů má za cíl vyvolat konflikt a napětí. Kdyby v zobrazovaném prostředí pobývaly děti do 15 let, vážně by to ohrozilo jejich psychický, fyzický i morální vývoj. Pokud jsou děti účastníky takového prostředí prostřednictvím televize, nemůže to mít pro ně neutrální vliv.

Rada své hodnocení uzavřela tím, že děti mohou považovat chování soutěžících za běžnou normu chování, přičemž zejména mladší děti nejsou schopny rozlišit, že se jedná o chování pod vlivem alkoholu nebo chování podle návodu organizátora soutěže. Děti také pocházejí z různých sociálních prostředí, a proto se nemusí s obsahem pořadu vypořádat v jeho celku.

Proto považovala za prokázané, že ke spáchání deliktu ze strany žalobkyně došlo.

Městský soud žalobám vyhověl a všechna tři v záhlaví uvedená rozhodnutí stěžovatelky zrušil s následujícím odůvodněním: „Závěr Rady o tom, že uvedený pořad zejména vizuálně vnímatelnými scénami, jakož i verbálně, založil pochybnosti o vhodnosti vysílání tohoto pořadu před 22. hodinou z důvodů stanovených zákonem, tedy, že tím, co v něm bylo k vidění a slyšení, mohl být obrožen fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých, nutno opřít o analýzu ve formě znaleckého posudku či odborného stanoviska osoby či instituce, jež se dětmi a mladistvými zabývá. Rada je orgánem státní správy a její rozhodování o deliktu je výkonem státní moci, a proto posuzování porušení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb., musí být založeno na objektivním posouzení věci. Soud má za to, že rozhodnutí o deliktu se v inkriminovaném případě nemůže opírat o subjektivní názory členů správního orgánu, neboť by to znamenalo nepřijatelnou libovůli vedoucí až k možné nepředvídatelnosti rozhodnutí, neboť by mohla nastat situace, že při obsazení Rady osobami s jinými životními postoji a morálními hodnotami by bylo rozhodnuto jinak, ať již co do výše pokuty, nebo případně ohledně naplnění skutkové podstaty porušení zákona vůbec.“ (citace je z rozsudku sp. zn. 8 Ca 298/2006, v dalších dvou rozsudcích jde o obdobné zdůvodnění).

Proti těmto rozsudkům podala kasační stížnosti žalovaná Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. V kasačních stížnostech uvedla, že Rada je kolektivním orgánem, k jehož rozhodování je nutné hlasování jeho jednotlivých členů. Jednotliví členové posuzují věc podle svých nejlepších znalostí a schopností vždy v mezích zákonného správního uvážení. Není pravdou, že by v inkriminovaném případě rozhodovali členové bez odborného posouzení znaleců z oboru. Stěžovatelka si nechala vypracovat odborná stanoviska a znalecké posudky, na něž v rozhodnutí odkazuje. Jednotliví členové Rady byli seznámeni s těmito posudky a vyjádřeními a mohli tak

za jejich pomoci objektivně rozhodnout, zda se v daném případě jedná či nejedná o jednání, jehož odvysíláním by mohlo dojít k ohrožení dětí a mladistvých. V případě vysílání reality show VyVolení stěžovatelka rozhodovala a rozhoduje předvídatelně. Nepředvídatelnost rozhodování je však přítomna na straně soudu, neboť ten rozsudkem sp. zn. 8 Ca 299/2006 ze dne 9. ledna 2007 obdobnou námitku ve skutkově obdobné věci téhož žalobce zamítl. Posouzení věci v tomto případě nebylo psychologicky složité, a proto mohla závěry ke skutkovým okolnostem možného ohrožení vývoje dětí učinit stěžovatelka. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil.

Žalobkyně podala ke kasačním stížnostem vyjádření; má za to, že v řízeních o uložení pokuty nebylo prokázáno, že jsou naplněny zákonné předpoklady pro uložení pokuty. Rozhodnutí o deliktu se nemůže opírat o subjektivní názory členů stěžovatelky, neboť by to mohlo vést k nepředvídatelnosti rozhodnutí s ohledem na možnou změnu členů, a s tím spojené jiné životní postoje a morální hodnoty. Hodnocení mravnosti je značně subjektivní a ne vždy reflektuje na změnu mravních standardů chování, postojů a názorů v průběhu i velmi krátkého časového úseku. Vulgární výrazy a jednání soutěžících v dnešní době nemohly ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí, neboť např. vulgární výrazy obsahuje i snímek pro děti na téma bezpečnost na silnicích natočený ve spolupráci s orgány státu. I ze strany státu je tedy používání vulgárních výrazů v komunikaci s dětmi či mladistvými pojímáno jako norma. To, že si stěžovatelka obstarala odborná vyjádření PhDr. R. a PhDr. Mgr. K., z nichž v rozhodnutí vychází, svědčí podle žalobkyně o potřebě důkazu znaleckým posudkem. Navrhuje kasační stížnosti zamítnout.

Pro posouzení důvodnosti uplatněných kasačních námitek není třeba činit dalších zjištění ani rekapitulací ze správních či soudních spisů.

Nejvyšší správní soud přezkoumal rozsudky městského soudu, vázán rozsahem a důvody kasačních stížností (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Uplatněné stížní důvody jsou svým obsahem podřaditelné pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (posouzení právní otázky, zda k ozřejnění skutkového stavu věci bylo třeba znalce, či nikoli) a § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (vada řízení před městským soudem, jež měla spočívat v tom, že soud rozhodl ve věci stěžovatelky odlišně než v jiné obdobné věci).

Kasační stížnosti jsou důvodné.

K první námitce (že městský soud pochybil, vyvodiv nedostatečné zjištění skutkového stavu z neprovedení důkazu znaleckým posudkem) Nejvyšší správní soud uvádí:

V posuzované věci stěžovatelka ukládala pokutu za správní delikt podle § 60 odst. 3 písm. d) zákona o vysílání, podle něhož se pokuta uloží provozovateli vysílání, pokud zařazuje do vysílání od 6.00 do 22.00 hodin pořady a upoutávky, které by mohly ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých. Podle § 66 zákona o vysílání se v tomto řízení postupuje podle správního řádu (zákon o správním řízení účinný do 31. 12. 2005).

K uplatnění odpovědnosti za správní delikt je třeba, aby jednání naplnilo znaky skutkové podstaty [znaky charakterizující objekt, objektivní stránku, subjekt a subjektivní stránku deliktu]. Vedle toho je nezbytným naplnit materiální znak (společenská nebezpečnost). O subjektu deliktu a subjektivní stránce není v posuzované věci nejasností. Předmětem útoku jsou děti a mladiství, tedy osoby ve věku do 18 let. Pokud jde o objekt deliktu, Nejvyšší správní soud jej spatřuje v zájmu na ochraně řádného fyzického, psychického a morálního vývoje dětí a mladistvých, tedy na zdárném vývoji dítěte ve všech jeho komponentech. Objektivní stránka deliktu

je charakterizována jednáním, následkem a příčinným vztahem mezi nimi. V posuzované věci objektivní stránka záleží v tom, že provozovatel vysílání zařadí ve vymezené denní době do vysílání pořad, který svým obsahem, vyzněním, a to at' už dílčích sekvencí či pořadu jako celku zakládá možnost ohrožení chráněného zájmu. Následkem je možnost ohrožení fyzického, psychického nebo morálního vývoje dětí a mladistvých. Ze zákonného znaku „by mohl ohrozit“ plyne, že delikt je spáchán (dokonán) již provedením zakázaného jednání (tedy odvysíláním pořadu určitého obsahu), přičemž ohrožení chráněným zájmům nemusí hrozit konkrétně a bezprostředně – stačí ještě vzdálená možnost poruchy daná již tím, že subjekt deliktu vykonal určitou činnost. V posuzované skutkově podstatě tedy jde (z hlediska teorie trestního práva) o nebezpečí abstraktní, tedy situaci, v níž konkrétní nebezpečí zpravidla vzniká, ale nezáleží na tom, zda skutečně vzniklo. Jde tedy o delikt ohrožovací, který je spáchán již vyvoláním možnosti vzniku následků, které má na zřeteli ustanovení § 60 odst. 3 písm. d) zákona o vysílání.

Správní řízení je ve smyslu ustanovení § 3, § 32 a § 46 správního řádu vázáno na úplné a spolehlivé zjištění skutkového stavu věci. Rozsah a způsob zjišťování podkladů pro rozhodnutí určuje správní orgán, přičemž není vázán jen návrhy účastníků, ale je povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci, a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí. Správní orgán musí umožnit účastníkům řízení navrhopat důkazy na podporu jejich tvrzení, ale tyto důkazy je povinen provést pouze tehdy, pokud by mohly mít vliv na přesné a úplné zjištění skutečného stavu věci, který je základním kritériem rozsahu a způsobu zjišťovaných podkladů.

Žalobkyně označila za sporné, zda odvysílané pořady mohly svým obsahem ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých. Městský soud dal žalobkyni za pravdu a napadená rozhodnutí zrušil.

Nejvyšší správní soud naopak přisvědčuje tvrzení stěžovatelky, že byla oprávněna sama zkoumat, zda by obsah vysílaného pořadu mohl ohrozit vývoj dětí. Skutková podstata deliktu by nebyla naplněna pouze v případě, že by bylo možno jednoznačně vyloučit, že by byť u jediného dítěte (definice neurčitých právních pojmů obsažených ve skutkové podstatě učiněné žalovanou přitom Nejvyšší správní soud může akceptovat) kdykoliv v budoucnu (nikoli tedy bezprostředně) vysílaný pořad mohl mít negativní vliv na některou ze složek jeho vývoje.

Zákonitosti fyzického, psychického a mravního vývoje dětí a mladistvých jsou na jedné straně předmětem zkoumání několika oborů (medicíny, psychologie, pedagogiky), na druhé straně jde o zákonitosti, s nimiž je konfrontován každý, kdo se kdy jakkoliv podílel na výchově dítěte, ale též jakákoliv průměrná normálně smýšlející osoba aplikující standardy současné společnosti v této oblasti. Posoudit možný vliv na fyzický, psychický či morální vývoj dítěte vyvolaný zcela určitým obsahem vysílaného pořadu bude moci každý s běžnými znalostmi a praktickými zkušenostmi získanými školním vzděláním, výchovou a životními prožitky, nepůjde-li o složitý hraniční případ úsudku ve vztahu ke konkrétnímu obsahu pořadu. Nejvyšší správní soud se již v několika případech vyslovil ke komponentě morálního vývoje dítěte, přičemž zdůraznil, že posouzení mimoprávních (morálních) hodnot naší společnosti na daném stupni jejího vývoje představuje tzv. *quaestio iuris* (srov. zejména rozsudky sp. zn. 6 As 16/2004 a sp. zn. 8 As 62/2005).

Mravnost Nejvyšší správní soud chápe jako obecně uznávané minimum společenských hodnot, nikoliv jako vlastní maximy těch, kdo soulad s žádoucím mravním vývojem dítěte posuzují (zde soud nahlíží mravnost jako kategorii morální a odhlíží od skutečnosti, že je též nesporně kategorií filosofickou a sociologickou). Vždy půjde o reflexi určitého místního

společenského řádu, jenž podléhá z hlediska času určité proměnlivosti. Konkrétní obsah a význam tomuto pojmu přiřazuje správní orgán a posléze soud. Obsahové naplnění pojmu mravnosti tedy nenáleží znalci v jakémkoli oboru lidské činnosti.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání je regulačním orgánem, jenž „nastavuje“ standardy týkající se vysílání; její rozhodnutí není subjektivním názorem jedince, nýbrž názorem skupiny vycházející z průměrného vnímání společnosti. Jestliže je předmětem posouzení pořad typu „reality show“, pro nějž je typické, že opravdové životní realitě je zcela vzdálen, přičemž osoby v něm jednající neúměrně konzumují alkohol, opilí se chovají poklesle a nemravně, hovoří primitivním jazykem plným vulgarismů a sprostot a neustále u toho všeho kouří, pak vyhodnocení vlivu na vývoj dítěte **prizmatem průměrného vnímání** je schopen v zásadě každý. Tímto závěrem není vyloučeno, aby příslušný odborník byl povolán k posouzení možného vlivu na vývoj dítěte v případě, kdy obsah pořadu bude sofistikovaný a vyhodnocení možného vlivu na vývoj dítěte bude například vyžadovat vysoké odborné znalosti, např. vývojové psychologie a mediální pedagogiky. Z tohoto pohledu také zcela obстоjí postup stěžovatelky, která na jedné straně vyšla z obecných odborných vyjádření specialistů z oboru psychologie, kteří zkoumali fenomén tzv. reality show obecně, a poté obecné odborné poznatky aplikovala svou úvahou na konkrétní pořad vysílaný v konkrétní den a konkrétní čas. Nejvyšší správní soud považuje takový přístup za velmi vhodný, zvláště uvažíme-li, jak rozporné reakce tento typ pořadu vyvolává (Rada Evropy například již v roce 2002 studovala přístup regulátorů členských států k „reality show“ – srov. materiál Stálého výboru pro přeshraniční televizi – jde o orgán Evropské úmluvy o přeshraniční televizi - dostupný na www.coe.int, z 10. 4. 2002 T-TT(2002/009), načež uvedený Stálý výbor vydal v září 2002 Prohlášení (2002) 1 o lidské důstojnosti a základních právech, přičemž vyzval jak provozovatele vysílání, tak regulační autority ke zvýšené ostražitosti ve vztahu k pořadům, které se mohou dotýkat lidské důstojnosti a základních práv jiných osob). Současně Nejvyšší správní soud shledal, že PhDr. Mgr. J. K., PhD., ve svém odborném vyjádření z 5. a 20. 10. 2005 vystavěl orientační kritérium, jež je vhodným testem pro úsudek o existenci potenciálního ohrožení vývoje dítěte: jde-li o scénu, jejímž svědkem by dítě nemělo být v realitě, pak ani zprostředkování televizní obrazovkou (které má jistý „oslabující efekt“) nemůže z těchto scén udělat podívanou, která by dítěti prospívala v utváření postojů a hledání vzorů a tedy celkově místa v lidské společnosti.

V posuzovaných věcech zahrnovaly tyto vysílané scény zejména mravně hrubě pokleslé chování se sexuálními konotacemi, manipulaci s chováním soutěžících, agresivní vulgární komunikaci; představa, že by se těchto scén mělo v realitě účastnit dítě ve věku do 15 let je podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu pro člověka s průměrným vnímáním morálně nepřijatelné. I bez nutnosti hodnocení znaleckými posudky lze dospět k závěru o vybočení takových pořadů z přípustných mezí denního vysílání.

Pro úplnost lze dodat, že obdobný názor ve vztahu k zákonu o vysílání zaujal zdejší soud i v rozsudku ze dne 26. 2. 2007, sp. zn. 8 As 62/2005, a ve vztahu k morálním otázkám při posouzení reklamy též v rozhodnutí publikovaném pod č. 604/2005 Sb.NSS.

Nejvyšší správní soud ovšem shledává důvodnou i druhou uplatněnou námitku (rozpornost judikatury městského soudu v této otázce) podřaditelnou pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že městský soud rozhodoval v desítkách případů rozhodnutí stěžovatelky, kterými reagovala na vysílání tzv. reality show u dvou různých provozovatelů. Také je mu známo, že otázku posouzení skutkových otázek

vztahujících se k možnosti vyvození právního závěru o možném ohrožení vývoje dětí posuzoval městský soud různě, třebaže určující skutkové okolnosti byly obdobné (nadměrné požívání alkoholu, vulgarita, obscénnost, manipulace s lidmi, apod.) a jednalo se o stejný typ pořadu. Nejednota vyslovených právních názorů, ke které může dojít, neboť je rozhodováno v různých senátech, je nežádoucí potud, pokud se děje nereflextovaně, a pokud se tedy senát, jenž se chce odchýlit od dříve vysloveného právního názoru, s takovým právním názorem argumentačně nevypořádá. Pokud je odchýlný názor důsledně odůvodněn i ve vztahu k odlišnému názoru, pak takový názorový střet zakládá rozhodování vyšší instance o sporné otázce – názor této instance pak bude napříště vázat senáty krajských soudů ve všech obdobných případech, ledaže by se objevily argumenty, které tato instance nevážíla, a o nichž se lze rozumně domnívat, že mohou změnit právní pohled na věc.

V případech, v němž podala kasační stížnosti stěžovatelka, tj. ve věcech sp. zn. 8 Ca 298, 300, 301/2006 rozhodoval městský soud rozsudkem ze dne 9. 1. 2007. V obdobném případě, avšak odlišně posouzeném, na který stěžovatelka poukazuje, a sice ve věci sp. zn. 8 Ca 299/2006 rozhodl tentýž senát městského soudu v tentýž den (9. 1. 2007). Nejvyššímu správnímu soudu je také z úřední činnosti známo, že rozdílná judikatura k této právní otázce existuje i mezi jednotlivými senáty městského soudu. Obecně lze mít za to, že osmý senát městského soudu, který rozhodoval o žalobách proti rozhodnutím stěžovatelky v obdobných případech, musel vědět, že v obdobné věci rozhoduje jinak. Na druhé straně nelze nevidět, že v případě řady soudních sporů, které se před městským soudem vedly ve věcech pokut za vysílání reality show, nebylo lze vyloučit, přehlédl-li jeden senát, že jiný senát v obdobné věci zaujal již určitý názor. Tento zmírňující pohled ovšem těžko aplikovat na praxi jednoho senátu rozhodujícího v tentýž den. Důvodem ke zrušení přezkoumávaného rozhodnutí pro neodůvodněný rozpor v judikatuře (jenž sám o sobě je způsobilý zasáhnout právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 8. 2006, č. j. 1 Aps 2/2006 - 68) pak ovšem může být jen takový případ, kdy k tomuto faktu přistupuje i věcná nesprávnost rozhodnutí. Poněvadž jak shora podáno, Nejvyšší správní soud nesdílí názor městského soudu vyjádřený v přezkoumávaných rozsudcích, je i tato námitka důvodnou.

Městský soud pochybil, pokud stěžovatelce vytýkal nedostatečné zjištění skutkového stavu pro rozhodnutí o uložení pokuty, shledal nutnost vést dokazování ve věci znaleckým posudkem (aniž ovšem také blíže naznačil, které přesné skutkové okolnosti a znalec kterého oboru má zkoumat) a napadené rozhodnutí zrušil. Rozhodnutí stěžovatelky je třeba s ohledem na zjištěné skutkové okolnosti a jejich právní hodnocení považovat za dostačující.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnosti důvodnými, proto napadená rozhodnutí zrušil (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.) a věci vrátil městskému soudu k dalším řízením (dalšímu řízení). Městský soud rozhodne vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasačních stížnostech rozhodne městský soud v novém řízení (nových řízeních) (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2008

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu